

פרטיכל מס. 2/6

מישיבת ועדת הכספים

ניום ב', כז' סיון תש"י - 12.6.50.

נוכחים:

היו"ר ד. צ. פנקס;
ב. רפפור
ד"ר י. בדר
א. בן-אליעזר
א. אלישר
פ. נפתלי
ד"ר א. גרנות
י. רוקח
י. אפרתי
ש. דיין
א. הרצפלד

מוזמנים:

שר האוצר א. קפלן
מ. זגבי - מטעם האוצר
ד"ר ברגמן

ש. ספינק - מטעם האוצר.

מ. אילון - סזכיר הועדה.

סדר-היום:

- (א) אגרות-החוב של ממשלת המנדט;
(ב) ועדת משנה לכלי רכב מסונעים;
(ג) הארנונה לפצוי נזקי מלחמה;
(ד) הדיון על התקציב - תקציב ההכנסות - הכנסות אגף המזון של משרד האספקה והקיצוב;
(ה) הדיון על התקציב - הכנסות - פניעות על חשבון ההסכם עם אנגליה;
(ו) הדיון על התקציב - הכנסות - הכנסות של מפעלי משרד התחבורה - דאר, טלגרף טלפון ורדיו - נמלים - רכבות;
(ז) סדר העבודה;
(ח) מכוניות ממשלתיות;
(ט) פירוט על מספר הפקידים;
(י) תקציב ההוצאות;
(יא) תקציב ההוצאות - לשכת נשיא המדינה.

א. איגרות החוב:

היו"ר ד. צ. פנקס: ועדת המשנה שטפלה באיגרות החוב של מסגרת הסנדט החליטה לכנס את ועדת המשנה הרחבה יותר שטפלה במלווים. ישיבת הועדה התקיים ביום א' בשעה 09.00 בבית-אביב, בחדרו של ד"ר ברט, בבנק אפ"ק.

ב. ועדת המשנה לכלי רכב מסונעים:

היו"ר ד. צ. פנקס: כתבתי לכמה חברים שלדעתי הם מעוניינים להשתתף בוועדת המשנה לכלי רכב מסונעים. אני מקווה שהועדה תסיים את עבודתה לפני גמר הדיון על התקציב. בקשתי את ועדת המשנה להזמין את נציג משרד התחבורה ולשמוע אתו.

ג. ארנונה:

היו"ר ד. צ. פנקס: בדיון הראשון על ההכנסות הגענו עד הארנונה. אין לנו אפשרות לדון על הארנונה כרגע, כי החוק טרם נתקבל. אנו מחכים לתשובת שר האוצר על שאלות שהוצגו ע"י חברי הועדה באחת מהישיבות. אם נספיק, נכניס את הארנונה לתוך התקציב. אחרת, יישאר הסכום מחוץ לתקציב, ונכניס אותו כתוספת לתקציב כשהכנסת תקבל את החוק. אינני רוצה לחזור הפעם על מה שעשינו בשנה הקודמת, ולרשום סכום מקדמה בתקציב על חשבון הארנונה. אין אנו יכולים לרשום בתקציב סכום שאין לו בסיס חוקי. בשנה שעברה רשמנו סכום וכסינו אותו מההכנסות האחרות. אני מציע שבמקרה ולא נגמור את הארנונה עד לסיום התקציב, נודיע בכנסת שהארנונה תבוא כתוספת לתקציב אחרי שהחוק יתקבל. אני מבקש למסור לנו את השאלות שנשאלו ביום בקשר לארנונה.

שר האוצר א. קפלן: לדעתי יעשה הדבר רושם קשה, אם תהיה שוב דחייה. ישנה הצעת חוק, ועל הועדה להחליט בקשר אליה.

א. אלישר: גם מה שעשינו בשנה הקודמת בענין הארנונה לא היה כשר. כל זמן שאין חוק, אי אפשר להכניס לתקציב סכום.

ד"ר א. גרנות: יהיה זה מסובך אם כעת לא תופיע הארנונה בתקציב, ואח"כ יוסיפו סכום. ידוע שהחוק מונח על שולחן הועדה; ברור שתהיה איזו שהיא הכנסה מהארנונה. אנו יכולים להכניס לתקציב ספרעה על חשבון הארנונה. כמובן, מוטב שהחוק יעבור זיתקבל, ויהיה בסיס חוקי לסכום שיירשם בתקציב. אולם, בחוסר ברירה, מוטב לרשום ספרעה בתקציב, מאשר לא להזכיר את הענין לגמרי.

ד"ר י. בדר: אני מבין שישנם מקרים אשר בהם מוכרחה המסגלה לעשות צעדים מסוימים. אולם, אי אפשר להפוך אפשרות זו לשיטה. אם המסטר מתחיל לעשות צעדים כאלה מתוך שיטה, ומתוך בטחון שיקבל רוב בכנסת, הרי זה רע. אני מתנגד לכך שהארנונה תיכנס לתקציב, אלא אם כן יהיה חוק מאושר. לא יהיה כל רע גזה שבתקציב ~~ההכנסות~~ ההכנסות יהיה גרעון של מיליון וחצי ל"י, בתנאי שיבוא סכום אשר יכסה את הגרעון הזה.

א. ס. גניחובסקי: אינני יודע אם העובדה שיכולה להיות מהארנונה הכנסה והוצאה שייפת לתקציב. אם זה שייך לנפגעי המלחמה, הרי צריך הסכום להופיע בתקציב של המשרד לנפגעי המלחמה. אני מציע לעת עתה להשאיר את הארנונה מחוץ לתקציב.

ב. רפטור: הבירור על הארנונה היה צריך להגמר. אינני מוצה לחשוד אולם אני מתפלא מאד על שהענין לא נסתיים עדיין. הדבר הובא בשנה הקודמת. בסשן השנה סיימנו חוקים וענינים די קשים, כגון החוק לעדוד השקעות הון וכו'. אין להכנס לויכוח שהיה כבר בכנסת, מה היא הארנונה. אי אפשר לדחות את החוק שוב. אני מציע לבקש את שר האוצר שבסשן יום או יומיים יוגש לנו החומר בקשר לארנונה, ושיובטח שחוק הארנונה יתקבל לפני סיום הדיון על התקציב.

ישנם חוקים אחדים, כגון חוק מס-ההכנסה ועוד, שהם קשורים עם התקציב, והם יובאו לפני התקציב. אני מציע להקדיש ישיבה מיוחדת לארנונה, ולסיים גם את החוק הזה.

היור ד. ג. פנקס: מיד אחרי שהכנסת גמרה את הדיון על הארנונה העמדנו את החוק על סדר יומה של הועדה. ב-8 במאי קיימנו דיון כללי בענין זה, והוצגו שאלות לשר האוצר. אנו צריכים לקבל את התשובות. אני מציע להקדיש את ישיבות בשבוע הבא לדיון על הארנונה. אח"כ, יתכן שנוכל להטיל על ועדת משנה לעבד את הפרטים בצורה מפורטת. כל זמן שאין חוק, אין אפשרות להכניס את הארנונה לתקציב.

אשר לחוקים האחרים, הייתי מציע לשר האוצר להניח היום על שולחן הכנסת את חמשת תיקוני החוק שהוגשו בוועדה. אינני חושב שצריכה להיות קריאה ראשונה על כל חוק; גם לפני שנה כללנו את החוקים האלה בוויכוח הכללי על התקציב. הייתי מציע לכלול את הדיונים על החוקים האלה בתוך היכוש על התקציב. עכ"פ, זוהי שאלה של נשיאוח הבית.

שר האוצר א. קפלן: בעצם אין שנויים בהצעות החוק בנוספות, אלא הארכת תוקף. בפקודת מס ההכנסה יש סעיף אחד שרציתי להוסיף, אולם, אני מוותר עליו, מאחר שהוא אינו מהווה פשרה המתקבלת על דעת כולם.

ב. רפטור: הייתי מתן להגיע לפשרה בקשר לדיון על החוקים בכנסת. מבחינה פורמלית, אם יש תיקון חוק, צריך הדבר לבוא לכנסת. אולי אפשר היה לקיים אצא ויכוח אחד על כל החוקים. לחוק המלווים קשור במידה מסוימת עם מס ההכנסה.

שר האוצר א. קפלן: חוק זה יבוא בלי קשר עם התקציב.

ב. רפטור: הובטחה לנו תשובה בענין מס המותרות. על כך אין יודעים בכנסת.

היור ד. ג. פנקס: מר רפטור שאל אם תהיה אפשרות לדון על מס המותרות. המצב אצא הסוקי הוא כזה שאין שר האוצר זקוק לחוק לשם הטלת מס מותרות. אני סבור שכל אחר יכול להציע, בקשר עם הדיון על התקציב, שנוי במס המותרות. אם הצעתו לא תתקבל בוועדה הוא יוכל להעביר הסתייגות לכנסת. אם מישהו רוצה להציע הצעת חוק בקשר למס המותרות, הוא יכול לעשות זאת, כשם שכל חבר כנסת יכול להציע הצעת חוק בכנסת.

שר האוצר הגיש, בקשר למס ההכנסה, הצעת חוק לתיקון פקודת מס ההכנסה תש"י; תהיה אפשרות להציע שנויים ולדרוש הסתייגויות.

ד"ר י. בדר: אינני יפפל לוותר על דיון בכנסת בקשר לכל חוק; אני דורש דיון נפרד. הצעת חוק כזו היא אאאאא ההזדמנות החוקית הניתנת לאופוזיציה. בפעם הקודמת הסכמנו לכך שהדיון הכללי יכלול גם את הצעות החוק, כיון שחשכנו שתהיה אפשרות לדון עליהן, והן תוגשנה בזמן. אולם, לא ניתנה לנו הזדמנות לדון, והיתה רק פיקציה חוקית מוסכמת. לא נסכים לזה שוב.

בנוגע למס מותרות, פניתי לפני חודשיים לנשיאות בהצעה לביטול מס הקניות. קבלתי תשובה מהנשיאות שתהיה לי אפשרות לדון על חוק זה בקשר עם התקציב. יש צורך בדיון נפרד.

היו"ר ד. צ. פנקס: את השאלה הזאת נעביר לוועדת הכנסת.

שר האוצר א. קפלן: אינני יודע מה הצד החוקי הפורמלי. בעצם, ישנם כאן חמשה חוקים אאא. היתה אפשרות לסייעות שרצו בכך, להתוכח על החוקים האלה בזמן הדיון הכללי. אנו מאריכים את החוקים לעוד שנה, ואין צורך להתוכח עליהם כעל דברים חדשים.

היו"ר ד. צ. פנקס: אני מציע להעביר את השאלה הפרוצדורלית לוועדת הכנסת. אני מציע לראות את הדיון על התקציב כקריאה ראשונה על החוקים האלה, כי הם קשורים לתקציב. כל סיעה עוד יכולה לדבר על החוקים האלה.

אשר למס-מותרות, כל אחד זכאי להציע לכנסת לשנות את החוק, ע"י הצעה בקשר לסכום שנכלל בתקציב, ואם לא יקבל רוב, יוכל להציע הסתייגות.

ד"ר בדר: אני שומר לי את כל הזכויות בקשר לפרוצדורה.

ס י כ ו ם: הוחלט לעשות את כל הסאמצים כדי לסיים את חוק הארנונה לפני גמר התקציב. את השאלה הפרוצדורלית בקשר לדיון בחמשת החוקים הנוספים לתקציב, הוחלט להעביר להחלטה לוועדת הכנסת.

ד. הדיון על התקציב - תקציב ההכנסות - הכנסות אגף המזון של משרד האספקה והקצוב:

היו"ר ד. צ. פנקס: אומדן ההכנסה מסעיף זה הוא 2,000,000 ל"י. בשנה הקודמת היה רשום בתקציב מיליון ל"י מסעיף זה; ההכנסה מסעיף זה אשתקד היתה מיליון וחצי ל"י. הייצוא רוצה לשמוע פרטים על ההכנסה הזו.

שר האוצר א. קפלן: כדי שהפרטים יהיו מדויקים, אמטור אותם בישיבה הבאה.

ס י כ ו ם: הוחלט לדחות את הדיון בסעיף זה, עד לאחר שהועדה תשמע פרטים משר האוצר בקשר אליו.

ה. הדיון על התקציב - הכנסות - גביות על חשבון ההסכם עם אנגליה:

היו"ר ד. ז. פנקס: אומדן ההכנסות מסעיף זה הוא 400,000 ל"י.

שר האוצר א. קפלן: אנגליה מסרה לרשותנו סכומים. מתוך הסכומים האלה אנו לוקחים 400,000 ל"י כדי לכסות את הפנסיות ואת התשלומים בעד איגרות החוב. פקידי המנדט שהם תושבי ארץ המדינה מקבלים את הפנסיה מאתנו, כפי המגיע להם. אם הסכומים שהאנשים יקבלו יעלו על המינימום המשוחרר ממש ההכנסה, ישלמו את המס. הפנסיות תעלינה לנו בערך 200,000 ל"י לשנה.

ס י כ ו מ: הוחלט לשנות את שם הסעיף, ולקרוא לו "הכנסה על חשבון ההסכם עם אנגליה".

ו. הדיון על התקציב - הכנסות - הכנסות של ספעלי משרד התחבורה -

דואר, טלגרף, טלפון ורדיו
נטלים
רכבות.

היו"ר ד. ז. פנקס: אומדן ההכנסה מסעיף התחבורה הוא: דואר, טלגרף, טלפון ורדיו - 3,023,670 ל"י; נטלים - 2,613,000 ל"י; רכבות - 1,503,330 ל"י; בט"ה - 56,840,000 ל"י. לפני שנה אמרנו שנברוק את התקציב הזה.

א. הרצפלד: כולנו בדעה אחת שיש להגדיל את ההכנסות. האם אי אפשר להגדיל את ההכנסה מסעיף זה?

א. ס. גניחובסקי: מחובתנו, בכמה סעיפים, לבקש את השר ואת מנהלי המחלקות לתת לנו הסברים. איך נגיע לזה?

היו"ר ד. ז. פנקס: התקציב הוגש לנו ע"י שר האוצר, ואנו שומעים מסנו הסברים על פרטיו. הועדה רשאית לדרוש לשמוע גם אנשים אחרים. השאלה היא, סתי נוכל לעשות זאת.

ז. סדר העבודה:

י. רוקח: כמה ועדות עובדות בקשר להוצאות של המשרדים השונים. ועדת הבריאות עוסקת בתקציב ההוצאה של משרד הבריאות, וועדת החוץ מטפלת בתקציב הקשור לה. מה יהיה התיאום שבין הועדות האלו וביננו?

ב. רפטור: מאחר שגמרנו את הדיון הראשון על תקציב ההכנסות, אני מציע שנגש להצעות ולהצבעות. זו תהיה הדרך הקצרה ביותר.

א. הרצפלד: אני מציע שנתעכב עוד על ההכנסות, שנשמע הצעות, נציע בעצמנו ונראה איך אפשר להגדיל את ההכנסות. האם ישנה אפשרות של הגדלה? הייתי רוצה ששר האוצר יענה לשאלה זו מבחינתו הוא. הייתי רוצה שנגדיל את ההכנסות בעשרה מיליון ל"י.

היו"ר ד. ז. פנקס: כוונתי היתה לעבור כעת על ההוצאות, ולאפשר לשאול שאלות, ולהציע הצעות ראשונות בקשר להוצאות. נקריש שתי ישיבות להוצאות, ואח"כ נחזור להצעות על ההכנסות. בינתיים תינתן שהות לחברים לחשוב על שניים.

מה שועדות אחרות עושות אינו מענין אותנו. מענינו של כל שר להטביר את עמדתו על הועדה הסתאייפה, ולנסות להשפיע על הממשלה. יתכן שתאיינה ועדות שתוצינה להציע שניים לוועדה זו. ועדת השירותים הצבוריים הגישה הצעות; שתי גבירות רוצות להציע הגדלת קרן היילודה. נעשה את הדברים כשנגיע אליהם. איננו יכולים לבקש חומר בענין זה.

ד"ר גרנות: אני בעד זה שנגמור את תקציב ההכנסה. אם נעבור לפני כן על תקציב ההוצאות, יוסיפו בכל מקום על ההוצאות, ויגדילו עי"כ גם את ההכנסות. עלינו לסיים את תקציב ההכנסות, כדי לדעת היכן אנו עומדים.

א.מ. גניחובסקי: יש לקבוע, לפני שאנו מתחילים לדון על ההוצאות, שבדרך כלל אין מוסיפים השנה פקידים ומכונניות.

פ. נפתלי: שמענו את הצעת השר שכל הגדלה בהכנסות תוקדש לתקציב הבטחון. אם נקבל אצא החלטה ברוח זאת, לא נהיה מוכרחים לקבוע את ההכנסות, כי נדון בהוצאות כך שלא יהיה מה להגדיל, אלא תהיה אפשרות להעביר מסעף לסעף.

א. בן-אליעזר: אם נכון הדבר שהתוספת בהכנסות תהיה מוקדשת לבטחון, ברור שאנו צריכים להחליט קודם כל מה הן ההכנסות, ואח"כ לעבור להוצאות.

ד"ר גרנות: אם תתקבל החלטה שכל עודף מההכנסות הוא קודש לבטחון, לא אצא אצא על הצעתי להצביע כעת על ההכנסות. אני מציע לקבל את הפרינציפ הזה.

היו"ר ד. ז. פנקס: כל זמן שלא למדנו את פרטי ההוצאות, אין אנו יכולים לקבל החלטה כזאת. צריך להיות ברור שכל התוספת היא לבטחון ולקליטה, ולא תהיה אפשרות להוסיף בסעיפים אחרים.

י. רוקח: אין אנו יכולים לקבל החלטה כזאת, בלי לקבל תמונה כללית מפרטי ההוצאה.

היו"ר ד. ז. פנקס: אינני מסכים להעמיד את השאלה, אם כל ההכנסות הנוספות תלכנה לבטחון, להצבעה. אינני מפחד מעצמי, ומה שאחליט עכשו, אוכל להחליט גם אח"כ.

ס י כ ו ם: ברוב קולות הוחלט לא לקבוע את תקציב ההכנסות לפני הדיון הכללי על תקציב ההוצאות. כן הוחלט לא לקבוע מראש שכל ההכנסות הנוספות הן קודש לבטחון ולקליטה.

= = = = =

ז. מכוניות ממשלתיות:

שר האוצר א. קפלן: מר גנחובסקי דבר על המכוניות הממשלתיות. הועדה בקשה פרטים בענין זה. הבאתי הנה מספרים בענין זה, ואני מוכן לקרוא אותם.

בכל מחלקות הממשלה, מלבד משרד הבטחון, המשטרה, והאפוטרופוס על נכסי נפקדים, היו עד ה-1 באפריל 571 מכוניות. בשלש המשרדים שהזכרתי, הפירוט הוא אחר. והרי החלוקה של 571 המכוניות:

- מכוניות נוסעים, גדולות וקטנות = 213;
- ג'יפים = 52;
- טנדרים = 160;
- מכוניות משא = 119;
- אמבלונמים = 10;
- אופנועים = 17.

לא אפרט את כל הפרטים, אבל אמסור בכל זאת כמה פרטים. מחוך 571 המכוניות הממשלתיות, 156 שייכות למשרד התחבורה; מתוך זה, 39 מכוניות הן מכוניות נוסעים. למחלקת עבודות צבוריות ושירותים יש 91 מכוניות; למשרד הבריאות - 40 מכוניות; למשרד החקלאות - 71 מכוניות; למשרד האספקה והקיצוב - 45 מכוניות; למשרד האוצר כולו - 31 מכוניות, ומתוך זה, 20 מכוניות שייכות למחלקת המכס; למשרד הפנים - 4 מכוניות; לשירות הנסיעות - 33 מכוניות; למשרד העבודה, מחוץ לעבודות צבוריות - עוד 20 מכוניות.

אני מוכן לתת את החלוקה של מכוניות

הנוסעים במשרדים השונים;

- שירות הנסיעות = 28;
- משרד התחבורה = 39;
- משרד העבודה (על כל אגפיו) = 24;
- משרד האספקה והקיצוב = 19;
- משרד החוץ = 20;
- משרד האוצר (כולל מכס) = 18;
- משרד ראש הממשלה = 6.

למכוניות הממשלתיות, מתוספות המכוניות הפרטיות של הפקידים הנדרשים. ישנם פקידים הקונים מכוניות, ושהממשלה נותנת להם כפייהם לשימוש הלוואות לשם רכישתן. הפקידים האלה משלמים את ההלוואות במשך 3 שנים. בסך-הכל ישנן 198 מכוניות של פקידים נדרשים. הפירוט של חלוקת המכוניות האלו הוא כדלהלן:

- משרד החקלאות = 62;
- משרד העבודה (על כל אגפיו) = 29;
- משרד הבריאות = 25;
- משרד האוצר = 13;
- משרד הפנים (בעיקר קציני מחוזות) = 13;
- משרד ראש הממשלה = 10;
- משרד התחבורה = 13;
- משרד המשפטים = 7;
- משרד האספקה והקיצוב = 7;
- משרד המסחר והתעשייה = 3;
- משרד הסעד = 3.

בשביל נסיעות, יש בממשלה 213 + 198 מכוניות. חלק גדול ממספר מכוניות אלו קשור יש עם העבודה. אם משרד החקלאות או משרד הבריאות תופסים כאן מקום נכבד, הרי זה משום שבמשרדים אלה יש צורך במכוניות רבות לעבודה עצמה.

בתוך הרשימה הזאת, יש לכנסת 2 מכוניות.
לפני שהחלטתם להפסיק את מתן הרשיונות לחברי כנסת, נתנו מספר רשיו-
נות לחברים. למרות החלטה, לא נפסק הלחץ על האוצר מצד חברי הכנסת,
וכל אחד משתדל להסביר שמקפחים אותו, גם פסיבה פוליטית.

אליהו אלישר: מה מספר הנהגים המועסקים ע"י הממשלה?

שר האוצר א. קפלן: אני מתקשה לענות על שאלה זו כרגע. מבקש להכין את הפרטים.

פ. זבגי: ישנם פקידים הנוהגים בעצמם, ולכן מספר הנהגים הוא קטן יותר ממספר המכוניות.

י. רוקח: מה המספרים בקשר למשרד הבטחון, למשטרה ולמשרד האפוסטרופוס?

שר האוצר א. קפלן: לאפוסטרופוס על נכסי נפקדים היו עד ה-1 באפריל 102 כלי-רכב. אין אצלי כרגע המספרים בקשר למשטרה; המכוניות של משרד המשטרה ולא המשטרה עצמה, כלולות בתקציב. אשר למשרד הבטחון, אפשר לברר את המספרים. למשרד האפוסטרופוס דרושות מכוניות רבות בגלל השמירה על הרכוש וכו'.

י. רוקח: מהו התשלום שנותנים לפקידים הנדרשים?

שר האוצר א. קפלן: אוכל לברוק את הדבר, ולמסור את המספרים. הפקידים הנדרשים מקבלים לפי מדרג, 2 1/2 גרוש לקילומטר. מלבד זאת, המקבלים סכומים להוצאות אחרות הקשורות עם המכוניות.

מתוך 102 כלי-רכב של האפוסטרופוס, יש רק 28 מכוניות נוסעים. 74 מכוניות הן כלי-עבודה ממש.

בשנה הקודמת היינו קצת רחבי לב בקשר למכוניות, כי קבלנו חלק מהמלווה האמריקאי. ישנם חלוקי דעות אם אמנם היה בזבוז בקניית המכוניות או לא. בישיבה הבאה אוכל לתת לכם את מספר המכוניות שנתוספו מאז הדש אפריל - אולם מספר זה הוא קטן מאד. כיון שקנינו את המכוניות בתשלומים, מוכרח להיות סכום לתשלומים, לא לרכישת מכוניות חדשות. אני יכול להבטיח שאין יותר מתריסר מכוניות חדשות. כל ההוצאות בשטח זה מגיעות לפחות 300,000 ל"י. תקבלו רשימה מדויקת פן ההוצאות האלו.

א. בן-אליעזר: מבקש לדעת מהם ההוצאות הקשורות ב-198 המכוניות לפקידים הנדרשים. במשרד החוץ יש 30 מכוניות / מסלתינות. כמה מכוניות של הפקידים הנדרשים יש במשרד זה?

שר האוצר א. קפלן: במשרד החוץ יש שתי מכוניות של פקידים נדרשים. יש שם 20 מכוניות מסלתינות ולא 30. מלבד זאת, יש במשרד החוץ אופנוע אחד.

ב. רפטור: מהו מספר המכוניות ששר האוצר נתן למשרדים השונים? מתוך המכוניות הקיימות, כמה מהן הן לעניינים אדמיניסטרטיביים וכמה לשירותים משקים? מה מספר העובדים המקבלים הקצבות בצורות שונות למכוניותיהם, לשמוש לרכישה? מהו מספר האנשים המקבלים נהגים מהמשרדים? אני רוצה לדון על העניין מבחינה משקית, קונסטרוקטיבית, כספית. מהן ההוצאות הכספיות שאנו מוציאים? אינני רוצה להגיד שיש בזבוז, אולם אני רוצה לדעת מהן ההוצאות. לשם כך, עלינו לקבל פרטים נוספים. אנו מוציאים כסף לנסיעות. הייתי מבקש שיתנו לנו טבלה שתראה את הסכומים, מספר המכוניות והנהגים. רק אחרי שנקבל את הפרטים, נוכל לברר אם יש מקום לצמצום.

א. אלישר: האם מבין 198 המכוניות לפקידים נדרשים ישנם סקרים שהפקיד נדרש מקבל נהג?

שר האוצר א. קפלן: לא. לפעמים פקידים צדדשים המקבלים מכוניות ממסלתיים נוהגים בעצמם גם כן.

ש. דיין: כדי שנוכל לדון ולברר אם מספר המכוניות הוא סוגזם או מוזדק, עלינו לדעת מה עושים במכוניות אלו. אני מבקש שנקבל רשימה שלפיה נדע מה עושים במכוניות. אני מסתפק במספרים ששמענו משר האוצר. הם מראים שהציבור חושב שיש יותר מכוניות משה מאשר במציאות. הקהל רואה את המכוניות ברחובות, כשהן נוסעות עם נוסעים יחידים ואינן לוקחות אנשים. לשם הרבעה פסיכולוגית של הצבור, יש לדון על נושא זה בצורה יסודית. אני מציע שתהיה ועדת משנה אשר תדון בנושא זה. שר האוצר אומר לי שאין מספיק דיונים בכדי להביא פרידות במספר הדרוש; אני רוצה לדעת אם אפשר להביא מכוניות העולות בדיונים רבים.

שר האוצר א. קפלן: אני מוכן לתת פירוט על עוד שני משרדים. הפירוט במשרד החקלאות הוא כדלהלן: במשרד זה יש 71 מכוניות ממסלתיים; מתוך זה, יש 7 מכוניות נוסעים, 25 ג'יפים, 32 טנדרים, ו-7 מכוניות משא. מתוך 71 מכוניות, 7 מהן - כלומה 10% בערך - הן לנוסעים, וכל היתר, לעבודה. במשרד זה יש פקידים נדרשים רבים באופן יחסי, אולם ביניהם אין אף אחד שהוא פקיד אדמיניסטרטיבי. (קורא את רשימת הפקידים של הפקידים הנדרשים במשרד החקלאות ובמשרד העבודה והביטוח העממי). אין לנו מטבע זר, ולכן איננו נותנים מכוניות חדשות. אמרתי בכנסת שאמסור בועדה פרטים, ועשיתי זאת.

ה. פירוט על מספר הפקידים:

שר האוצר א. קפלן: הבטחתי להביא פרטים בקשר לפקידים. מספר הפקידים לפי התקציב המקורי, כלומר התקציב הרגיל לפני התוספת, מלבד עובדי הבטחון, הרופאים והפרסונל הרפואי בנתי-החולים והמורים, היה 13,748. אחרי השנויים שבאו בעקבות ההעברות מסעיף לסעיף, ובעקבות התקציב הנוסף, היה מספר הפקידים 15551. השנה מספר הפקידים הוא 18886. מספר זה אינו כולל את המשטרה - לא המשרד, כי אם השוטרים והקצינים - בתי-סוהר, דאר, טלפון וטלגרף, נמלים ורכבת. לפני שנה היה מספר העובדים במקומות אלה 8018. השנה המספר הוא 9910, לפי התקציב המוצע. ההצדלה בכל יתר המשרדים מגיעה בערך 1400 פקידים. בלשנה להעדרת משרדי הממשלה לירושלים עובדים 84 איש שלא עבדו קודם. בסך-הכל יש 1527 פקידים נוספים.

לכל יתר המשרדים אנו מציעים להוסיף * 15279 ל"י בתקציב. אין אנו שולטים על לשכת הנשיא, הכנסת ומנקה המדינה, כי אתם ש קובעים בעניינים אלה. התוספות במשרדים השונים הם כדלהלן:

לשכת הנשיא, הכנסת ומנקה המדינה	-	76	76	איש
משרד העבודה והביטוח העממי	-	234	234	"
משרד האוצר	-	218		"
משרד החנוך והתבנות (מפקחים וכו')	-	162		"
משרד האספקה והקיצוב	-	150		"

114 איש	-	משרד ראש הממשלה
75	-	משרד החוץ
79	-	משרד הסעד
68	-	משרד הבריאות
66	-	משרד המשפטים
638	-	משרד החקלאות
106	-	משרד התחבורה
10	-	משרד המסחר והתעשייה
49	-	משרד הפנים
4	-	משרד המשטרה
5	-	משרד הדתות
הקטנה של 229 איש.	-	משרד לנפגעי מלחמה

אסביר בשנים שלשה משרדים, מה הוסיפו לגבי התפקידים. אתחיל במשרד המשפטים. במשרד זה הוסיפו 66 איש, מהם 29 לבתי המשפט - אחדים גם שופטים, 11 איש להסדר קרקעות ורישומן בצל-האדף, 19 איש במשרד הראשי, כולל את הפרקליטים במחוזות, אצל האפוטרופוס הכללי - 3, והרשם הכללי - 4.

אתן את אותו הפירוט בקשר למשרד האוצר: במחלקת המכס והבלו נוספו 60 איש; בקשר למס הכנסה, מס רכוש ומס בולים נוספו 76 איש, מהם 46 למחלקת מס הכנסה; אצל החשב הכללי נוספו 32 איש; במחלקת המטבע הזר נוספו 22 איש; במחלקת המנגנון נוספו 20 איש - לפני כן היו 20, וההצעה היא להכפיל את המנגנון במחלקה זו. ההצעה להגדיל את מספר העובדים במחלקת המנגנון באה בקשר לבחינות שעומדים לערוך לפקידים מסוימים שמתקבלים. במשרד הכללי הראשי, כולל את "חקר הכלכלה" נוספו 19 איש. בשני סעיפים במשרד האוצר יש הקטנה במנגנון: בקשר לתביעות נגד גרמניה בשאר רק עובד אחד לחיסול העבודה, ו-5 ירדו; בקשר לרכוש המדינה יש הקטנה ב-7 אנשים. בסך-הכל יש הקטנה בשני סעיפים אלה ב-12 איש.

אתן כעת פירוט בקשר למשרד ראש הממשלה: במזכירות הממשלה נוספו 21 איש; אצל הסדפיס הממשלתי נוספו 11 איש; בלשכה הסטטיסטית נוספו 16 איש; בקשר לעתונות נוספו 4 אנשים; בשירות השדור נוספו 19 איש; בקשר לעבודת המועצה הסדעית נוספו 7 איש; בגנזך (ארכיב) של כל המדינה נוספו 8 איש; באגף לתיאום ותכנון נוספו 26 איש; במחלקה לקרקעות וגבולות נוספו 2 אנשים.

להצעת התקציב החדש גדלו ההצעות הארגוניות ל-2,214,000 ל"י. לנסיעות נארץ מוציאים 290,000 ל"י; לאשל מוציאים 280,000 ל"י; לנסיעות לחו"ל - 25,000 ל"י; להחזקת מכוניות - 218,000 ל"י; לצרכי כתיבה למשרדים - 150,000 ל"י; להדפסות - 190,000 ל"י; לדאר - 80,000 ל"י; לסלפון - 80,000 ל"י; לסלגרמות - 60,000 ל"י; לשכר-דירה - 180,000 ל"י; להחזקת הבתים ותקונים, כולל מאור, מים ונקיון - 120,000 ל"י; לעתונים וספרים מקצועיים - בערך 44,000 ל"י; למודעות, פרסומים ותרגומים - קרוב ל-60,000 ל"י; לעבודות ארעיות וזמניות - בערך 90,000 ל"י; מס מקביל לקפת-חולים - 208,000 ל"י; להוצאות ארגוניות אחרות והוצאות שונות - בערך 65,000 ל"י. אלו הוצאות ארגוניות שוטפות, והן כוללות את כל מה שיש בסעיפים הארגוניים. מתוך הסכום של 2,214,000 ל"י, היה סכום של 490,000 ל"י, הוצאות ארגוניות של הדאר והמשטרה. בתקציב המתוקן של השנה שעברה היה סכום ההוצאות הארגוניות - 1,756,000 ל"י, כלומר, שבהצעה החדשה יש הוספה של כ-450,000 ל"י.

י. רוקח: האם המודעות והפרסומים של משרד האספקה והקיצוב בכללים בחוץ הספרים שקראת?

שר האוצר א. קפלן: כן.

ב. רפטור:

היכן נכללו אותם העובדים שאינם שכירי-יום, ואינם שכירי-חדש, אולם הם עושים עבודות שנמסרות במקרה לקבלנים. ממשלת המנדט בצעה עבודות שונות ע"י פועלים יומיים או חדשיים. כעת, מוסר האוצר עבודות לקבלנים. מה מספר האנשים האלה? לכמה אנשים מסלם האוצר באמצעות הקבלנים האלה, ומה היקף התשלומים? הייתי מבקש לקבל את המספרים האלה. אני יודע שעבודות כאלו נמסרות לקבלנים בנמל, למשל. אני יודע שהוצאות אלו קשורות באופן ישיר עם מסק המדינה.

הייתי מבקש לקבל פרטים על מספר העובדים במשרד האפוטרופוס שאינם עובדים אדמיניסטרטיביים.

י. רוקח: מה מספר העובדים בבתי-החולים, מלבד האדמיניסטרציה?

ד"ר א. גרנות: מה מספר המורים?

שר האוצר א. קפלן: יש קרוב ל-2000 עובדים בבתי-חולים. מספר העובדים האלה הוא 1957. כל האנשים שמקבלים את משכורתם מהממשלה מונים ביחד מ-21,000 עד 22,000.

י. ד. צ. פנקס: יש בסך-הכל כ-7,000 מורים.

שר האוצר א. קפלן: החזקת מכוניות, כולל מסטרה, עולה 218,000 ל"י; רכישת מכוניות, כולל מסטרה עולה 158,000 ל"י, סזה 83,000 ל"י למסטרה ובתי-סוהר. הנהגים מקבלים משכורת חדשית. ההלוואות לרכישת מכוניות מגיעות לקרוב ל-60,000 ל"י. בכל המשרדים מחוץ למסטרה ההוצאות לנהגים אינן מגיעות ל-300,000 ל"י. יחד עם המסטרה, מגיעות הוצאות אלו ל-376,000 ל"י. הנסיעות בארץ, וחלק גדול מסעיף זה מהוות הנסיעות בין ירושלים ותל-אביב, עולות לעשרות אלפים לירות בשנה. גם האש"ל עלה מאד בגלל ההעברה.

א. אלישר: שר האוצר הנסיעה להביא פרטים בקשר לנהגים. אני מבקש לקבל גם את הפרטים בקשר לאש"ל שהנהגים מקבלים.

שר האוצר א. קפלן: דמי האש"ל לנהגים נכללים בתוך האש"ל הכללי, וקשה מאד להפריד.

הועדה שמעה את האינפורמציה ותקבל את הפרטים בכתב. ס י כ נ ס:

ט. תקציב ההוצאות: ק

ד"ר א. גרנות:

לפני שאנו נכנסים לבירור תקציב ההוצאות של כל המשרדים, אני מציע הפחתה כוללת של תקציב ההוצאות הרגיל. מתקציב ההוצאות אני מפחית את הסכומים לתשלום החובות והרביית, זאת הסכומים למשרד הבטחון, ו-10 מיליון ל"י לשם מתקציב הבטחון. נשארים לי 33,500,000 ל"י. אני מציע מסכום זה להוריד 10%, כלומר, שלושה רבע מיליון ל"י. אני רוצה לעשות זאת לפני שאנו נכנסים לדיונים על המשרדים השונים, מאחר שזה יקל על העבודה.

ד"ר י. בדר:

כל הסיעות, ללא יוצאת מן הכלל, דרו בכנסת את הקטנת תקציב ההוצאות. יהיה מוזר אם הועדה תתחיל לרונ על סעיפים תקציב ההוצאות מבלי להתחשב בדעות שהושמעו בכנסת. אני מציע שנקבל בתור נקודת מוצא, את התקציב של אשתקד, שהוא קטן ב-6 מיליון ל"י בערך בתקציב זה, ולא נגדיל את ההוצאות בשום סעיפים, אלא אם תהיינה מסיבות מיוחדות לכך. נשתדל להקטין את ההוצאות. בכדי לעשות את זאת, אין לנו חומר ספיק. דרשתי בזמנו, והיתה הסכמה כללית לכך בוועדה, שבהצעת התקציב שנקבל השנה יהיה לנו חומר השואה, לא רק בנוגע לסעיפים הגדולים, אלא בנוגע לתקציב כולו. אפילו מסלת המנדט, פרטמה ליד פרטי הקצב את הסכומים של השנה הקודמת, וגם את סכומי ההוצאה המעשית. אני מציע שנקבל את הפרטים האלה גם עכשיו.

האלה

שר האוצר א. קפלן: הפרטים/נתנו רק בטבלה הכללית.

ד"ר י. בדר:

בשבוע הבא אוכל להביא את החוברות, ואז תוכחו לדעת שאני צודק. יש לנו זכות, כוועדת הכספים במדינת ישראל, לקבל מה שכל "נייטיב" היה זכאי לקבל בזמן המנדט.

ב. רפטור:

אני מתכוון להציע שתקציב הבטחון בתקציב הרגיל יעלה ל-15 מיליון ל"י במקום 10 מיליון. כן אציע לצמצם את ההוצאות האדמיניסטרטיביות במשרד בעבודה במדת מה, ולהוסיף בין 750 ל-800 אלף ל"י בתקציב הקונסטרקטיבי של המשרד הזה, בעיקר ללמוד מקצועות. כן אציע קצוץ ירוע בתקציב האדמיניסטרטיבי של משרד החנוך, והגדלה של מיליון ל"י בחנוך עצמו. בתקציב משרד הבריאות, אציע הגדלה של מיליון ל"י, והקטנה מסוימת בשטח האדמיניסטרטיבי לפי רשימה מפורטת. במשרד הסעד, אציע להגדיל את התקציב ב-100 עד 150 אלף ל"י, ולהקטין את ההוצאות בשטח האדמיניסטרטיבי. כפי שאתם רואים, אני מתכוון להציע צמצומים בהוצאות האדמיניסטרטיביות לפעמים ביותר מ-10% ולפעמים בפחות מזה. הצעתי לצמצום ההוצאות האדמיניסטרטיביות תעלה לסכום של בערך 1,300,000 ל"י. כן אציע להוסיף להוצאות קונסטרקטיביות. לעומת זאת, אציע הוספות בהכנסה. התוספת הכללית שאציע בהוצאות ובהכנסות תעלה ל-7 1/2 עד 8 מיליון ל"י. אם אקח בחשבון את הסכום שאני מציע להוריד מההוצאות האדמיניסטרטיביות הרי ההגדלה של תקציב ההוצאות תהיה כ-6 1/2 מיליון ל"י.

א. אלישר:

התקציב נתקבל בסנותח ע"י כל הסיעות. לכן אני תומך בהצעה להוריד ממנו 3 1/2 מיליון ל"י. כל מה שנקסף, יעבר לבטחון, ולכן צ"ע אני בעד קמוציס.

יש לדון באופן יסודי על הכפילות בכמה וכמה משרדים שעולה למדינה במאות אלפי לירות. לדוגמא אתם יכולים לראות מכמה משרדים אנו מקבלים דברי דפוס המכילים את אותם המספרים. יש הדפסה מיותרת וצריך לצמצמה.

את הסכום של 3 1/2 מיליון ל"י אני רוצה להוריד, כולו או רובו, מספר העובדים והנהגים. בזמן המנדט היו רק 3 או 4 נהגים למכוניות פרטיות. אם ישנם כיום כ-200 נהגים כאלה, הרי ההוצאות עבורם הן מיותרות.

י. רוקח:

האם שר האוצר חושב להביא הצעה לקטוצים כלליים?

שר האוצר א. קפלן:

לא. הועדה יכולה לעשות זאת ולהציע הצעות.

ס י כ ו ס:

הועדה שמעה את ההצעות השונות
לצמצום ולהגדלת תקציב ההוצאות.

שו האוצר ישיב לשאלות שהוצגו לו, וחברי הועדה יוכלו להגיש את
הצעותיהם השונות בקריאה השנייה.

י. תקציב ההוצאות - לשכת נשיא המדינה:

היו"ר ד.צ. פנקס: ההוצאה המוצעת בסעיף זה היא 32,000 ל"י.

ד"ר א. גרנות: אני מציע להקטין את הסעיף ב-10%,
בכל הסעיפים מלבד משכורת הנשיא.

א.מ. גניחובסקי: אני מציע להפחית 850,000 ל"י -
רכישת מכוניות.

ד"ר י. בדר:

התקציב ללשכת הנשיא היתה אשתקד
30,000 ל"י. מסכום זה הוצא במשך

השנה סכום של 23,705 ל"י. אני מסיק מכך שלא היה דרוש יותר כסף
להוצאות. אני רואה שהיו בלשכה 10 עובדים, וכעת ישנם 13.
המשכורת היתה אשתקד 6000 ל"י, והשנה דורשים כגלל 3 עובדים נוספים,
תוספת של 2750 ל"י, והפרשים של 1750 ל"י לפי הדירוג החגש. כלומר,
שהיתה עליה של למעלה מ-70% בסעיף זה. אני מציע שישארו 10 עובדים
והסכום של 6000 ל"י. לנסיעות היה בתקציב הקודם סכום של 400 ל"י.
היום עשו מפרט זה שני פרטים נפרדים המגיעים יחד ל-2150 ל"י. אני
מבקש להשאיר את הסכום של 400 ל"י כפי שהיה. החזקת המכוניות עלתה
ב-50% לעומת השנה הקודמת. אני מציע להשאיר בסעיף זה 1000 ל"י.
אשתקד היה בסעיף צרכי כתיבה ומשרד סכום של 500 ל"י, והוא לא הוצא
במלואו. אני מציע להעמיד את הסעיף הזה על 400 ל"י. את הסעיף
לואר, טלפון וטלגרמות אני מציע להקטין מ-1500 ל"י ל-1000 ל"י,
מאחר שהסכום כולו לא יוצא. בקשר להחזקת הבית ובדק הבית, יש לי
שאלה מוקדמת: היכן הבית? אם המדובר הוא ברחובות, איבני מתנגד;
אם המדובר בירושלים - אני מסכים; אם המדובר בקריה, אני מתנגד,
כי אין צורך בבדק בית בקריה. הנשיא צריך לקבל בית יפה בירושלים.
אני רואה סכום של 4000 ל"י להוצאות מיוחדות, ו-900 ל"י להוצאות
שונות. סכומים אלה מגיעים כמעט ל-20% של התקציב היסודי, ואני
מבקש להבין אותם. ביחד עם הרזרבה, מהווים הסכומים האלה 6000 ל"י.
אני סבור ש-6000 ל"י, מתוך תקציב של 30,000 ל"י מהווים סכום גדול
מדי.

אני מתנגד להלואות לעובדים לשם
רכישת מכוניות ואני מתנגד לרכישת מכוניות. אני מבקש הסבר על
23,000 ל"י שהוצאו למעשה, מאחר שאני חושב שהיה מקום לחסוך.

נוצר נוהג חדש במשרדים, להכניס
לתקציב פרטים שונים, גם אם אין כוונה להוציא למעשה את הכספים האלה,
מאחר שאחר"כ תהיה אפשרות להעביר את הסכומים האלה לסעיפים אחרים,
בלי אשור של הכנסת, בלי כל בקורת של הועדה וכמעט בלי בקורת של
משרד האוצר. לכן עלינו לבדוק דוקא את הסעיפים הסצלצלים יפה שכל
אחד מאתנו מוכן להסכים להם כדי שבמשך השנה לא יועברו סכומים מתוכם
לסעיפים שלא היינו מסכימים להוסיף עליהם. גם למבקר המדינה אין
אפשרות להתנגד לפרקטיקה זו, מאחר שמבחינה חוקית גרידא היא בסדר.
לשם בקורת, דרושות לנו ההוצאות המעשיות של אשתקד, כדי שנוכל להשוות
אותן עם הסעיפים השונים בתקציב. עלינו לדעת מהו ההבדל בין המעשה
והתיאוריה.

שר האוצר א. קפלן:

השנה הקודמת היתה שנת התקציב הראשונה שלנו. ד"ר בדר רוצה פרטי הוצאה על השנה הקודמת, שאתם בעצמכם החלטתם שדו"ח מלא עליהם יוכל להסדר למבקר המדינה רק אחרי שלשה או ארבעה חדשים. האנגלים היו נותנים פרטים להשוואה מהתקציב של לפני שנתיים ולא של לפני שנה. אחרי מספר שנים, אפשר יהיה לקבל את הפרטים להשוואה בצורה זאת. אולם, אין כל אפשרות למסור כעת, ביוני, פרטי הוצאה של השנה הקודמת. עשינו מאמצים עצומים כדי למסור הערכה כללית של ההוצאות שלנו בראשית מאי. מאז, ישנם שנויים ותקונים.

לשכת נשיא המדינה הקמה במשך השנה. בידיעת הכנסת - אינני זוכר אם היתה החלטה על כך בשנה הקודמת - היה הנשיא כמה חדשים באמריקה על חשבוננו, חוץ מהוצאות הנסיעה. העובדה שהוצאו בשנה שעברה בלשכת הנשיא 23,000 ל"י ולא 30,000 ל"י מראה שבמידה שלא היה צורך להוציא כספים, לא הוציאו. אין אנו צריכים לנצל את זה נגד המשרד. אינני מציע להכנס בוכוח בשאלת נסיעות הנשיא לחו"ל. אני מבין הצעה להפחתה כללית, אולם אינני רוצה שנכנס לוכוח על פרטים כמו נסיעות הנשיא לחו"ל. אנו מכירים את האיש, ואנו יודעים כמה הוא מוציא מכספו ומה התנהגותו. כשיכול היה לפני שנה לכסות את ההוצאות דרך מפעל שהוא מפל בו, עשה זאת. יכול להיות שהוא יסע לשווייץ או לצרפת, אם 80% מזמנו יהיו מוקדשים לרפוי ו-20% לאקטים רשמיים, הרי צריך לאפשר לו את הנסיעה.

הנשיא מזמין עשרות אנשים מחו"ל. האנשים שהוא מזמין אותם מרטיפים לארץ. אפשר להציע הקטנה כללית, אולם עלינו לתת אפשרות לנשיא להזמין אורחים, וזו תהיה טעות אם נמחק את הסעיף הזה, בלי להתחשב מיהו הנשיא. כשבאים אליו אנשים פרטיים, מכרים, הוא אינו מנניס את ההוצאות עליהם בחשבון.

הוחלט להמשיך את הדיסן על הוצאות התקציב בישיבת הערב, בשעה 20.30. ט ו כ ז ח ט

= = = = =

הישיבה ננעלה בשעה 13.30.